

Behandling med biologisk medicin

Du skal i behandling med biologisk medicin.

Herunder finder du generel information omkring dit behandlingsforløb, og du kan også læse om forholdsregler i forbindelse med din behandling.

SÅDAN VIRKER MEDICINEN

Biologisk medicin er immundæmpende medicin, som målrettet hæmmer specifikke processer i immunsystemet, der har betydning for en given sygdom. Hvordan de enkelte præparater virker i forhold til en given hudsygdom, beskrives i de patientinformationer, der hører til de enkelte præparater.

I fremstillingen af biologisk medicin benyttes levende vævskulturer, det vil sige biologisk materiale – heraf navnet 'biologisk medicin'.

SÅDAN FOREGÅR BEHANDLINGEN

Før du påbegynder behandlingen, får du taget blodprøver, urinprøve og røntgenbillede, og du vil også have 1-2 samtaler med en sygeplejerske.

Biologisk medicin gives enten som indsprøjtning eller infusion (væske i et drop) alt efter præparat.

Intervallerne mellem behandlingerne er også præparatafhængigt. Nogle præparater gives med så langt interval, at medicinen gives i afdelingen. Andre gives med kortere interval, og de skal derfor gives hjemme.

Hvis præparatet skal gives hjemme, tilbyder vi oplæring i, hvordan du giver medicinen. Hvis oplæring ikke ønskes eller ikke er en mulighed, hjælper vi med at finde en anden løsning.

Biologisk medicin udleveres af afdelingen. Der udleveres typisk medicin til 3-4 måneder ad gangen i

forbindelse med kontrol. Medicinen skal opbevares på køl og fragtes i køletaske med køleelementer. Den dag du begynder behandlingen og får første dosis, skal du sidde til observation i 30 minutter for eventuel allergisk reaktion.

Skal du de efterfølgende gange have indsprøjtning i afdelingen, anbefaler vi ligeledes, at du bliver til observation. Skal du have medicinen hjemme, anbefaler vi, at du ikke er alene, når du tager medicinen.

SÅDAN FORBEREDER DU DIG

Overvej, om du skal ud at rejse

Hvis du begynder at tage ny medicin typisk 2-6 måneder før en planlagt rejse, kræver det godkendelse fra dit forsikrings-selskab, hvis du skal være dækket under rejsen. Det kan derfor være værd at overveje, om du skal ud at rejse, før du påbegynder behandlingen.

Rejseforsikrings-selskaberne kan have forskellige regler, kontakt derfor dit rejseforsikrings-selskab for at høre nærmere.

Overvej vaccination

- Behandling med biologisk medicin kan øge risikoen for infektion. Vi anbefaler derfor, at du bliver vaccineret med influenza- og pneumokok-vaccine.
- Levende, svækkede vacciner må ikke gives under biologisk behandling, hvorfor du bør overveje på forhånd – altså inden opstart – om disse er relevante for dig. (Uddybes på de næste sider).
- Biologiske behandling dæmper immunsystemet, og man kan ikke garantere, at kroppen danner samme immunrespons over for en vaccine, som hvis man ikke var i biologisk behandling. Derfor anbefaler vi dig også at overveje, om andre vacciner kan være relevante for dig, fx rejse- og HPV-vaccine.

Vaccination – særligt inden opstart af biologisk behandling – er oftest forbundet med egenbetaling. Er du aktivt medlem af Sygesikring Danmark, kan du få tilskud på 50-75% afhængigt af din alder. Du bør i første omgang kontakte egen læge med henblik på vaccination. I nogle tilfælde vil egen læge bede dig kontakte en vaccinationsklinik.

Giv os besked om andre forhold

Fortæl det til lægen eller sygeplejersken, hvis du:

- har kræft, tidligere har haft kræft eller er under udredning for kræft.
- har hjertesvigt (hjerainsufficiens)
- er eller har planer om at blive gravid.

KONTROL

Du skal møde til kontrol cirka hver 3-4. måned.

Blodprøver

Behovet for kontrolblodprøver under behandlingen vil ofte variere fra patient til patient, men som udgangspunkt skal der tages blodprøver inden opstart af biologisk behandling, inden 1. lægekontrol efter opstart af biologisk behandling og derefter i forbindelse med årskontrol.

Du skal selv bestille tid til blodprøverne enten hos din egen læge eller på hospitalet. Hvis blodprøverne skal tages på hospitalet, skal du bestille tid til blodprøven på booking.RN.dk. Du skal bruge MitID for at bestille. Husk at medbringe dit sundhedskort (det gule sygesikringsbevis), når du skal have taget blodprøven.

Medbring køletaske

Du skal medbringe en køletaske og frosne køleelementer ved hver kontrol og ved opstart af behandling. Har du ikke medbragt køletaske og køleelementer, kan du ikke få udleveret medicin.

Ved nogle præparater udleveres køletaske og køleelementer til dig, da afdelingen har disse til rådighed. Læs nærmere i de enkelte patientinformationer. Sygeplejersken vil fortælle dig,

om du skal medbringe din egen køletaske, eller om du får en udleveret.

VÆR OPMÆRKSOM PÅ

Levende, svækket vaccine

Er du i biologisk behandling, må du ikke blive vaccineret med levende, svækket vaccine. Eksempler herpå er vaccine mod gul feber, skoldkopper og tuberkulose.

Har du fået levende, svækket vaccine, må du oftest først påbegynde biologisk behandling 3 måneder efter vaccination. Skulle der opstå et behov for levende, svækket vaccine under biologisk behandling, skal det ske i samråd med os. Du skal oftest holde pause med den biologiske behandling i 3 måneder inden og 3 måneder efter vaccination med levende, svækket vaccine. Perioderne er præparatafhængige.

Anbefalinger om vaccination

Man kan være i biologisk behandling i mange år, og derfor skal du gerne tænke længere ud i fremtiden, når du skal overveje vaccination.

Har du særlige rejseønsker, bør du tale med en specialist, hvilket i nogle tilfælde kan være hos din egen læge eller i en vaccinationsklinik. Du kan finde yderligere information om vacciner på Statens Serum Instituts (SSI) hjemmeside: www.ssi.dk.

Herunder får du først en oversigt over, hvilke vaccinationer du anbefales og kan overveje. Dernæst kan du læse nærmere om hver enkelt vaccine i de efterfølgende afsnit.

Generelt anbefales

- Influenza-vaccination – gentages hvert år
- Pneumokok-vaccination 23-valent – gentages typisk hvert 6. år

Herudover kan du overveje

- HPV-vaccination
- Helvedesild-vaccination
- Skoldkoppe-vaccination* – hvis du ikke tidligere har haft skoldkopper.

Rejsevacciner, du kan overveje

- Gul feber*
- Smitsom leverbetændelse (hepatitis) A og B

* levende, svækket vaccine

Influenzavirus

Alle patienter i immundæmpende behandling anbefales årlig vaccination mod influenza. Vaccination er gratis og gives hvert efterår, da hver influenzaepidemi kræver sin egen særlige vaccine. Du kan få information hos din praktiserende læge. Vaccinen kan gives før og under biologisk behandling.

Pneumokokker

Alle patienter i immundæmpende behandling anbefales vaccination mod pneumokok-sygdom. Vaccination bør gentages hvert 6. år. Vaccinen (Pneumovax®) kan gives før og under biologisk behandling. Vaccination kan være med egenbetaling.

HPV, human papilloma virus

HPV overføres seksuelt og øger risikoen for kræft i livmoderhalsen. Vi anbefaler, at alle kvinder i immundæmpende behandling vaccineres. Vaccination mod HPV kan gives før og under biologisk behandling.

Vaccinen (Gardasil 9®) kan være med egenbetaling. På SSI's hjemmeside kan du læse, hvem der aktuelt kan få vaccinen gratis.

Skoldkopper

Har du ikke haft skoldkopper som barn, kan du blive meget syg ved skoldkoppesygdom som voksen. Der testes i en blodprøve inden opstart om du antistoffer mod skoldkopper. I sjældne tilfælde kan man godt have haft skoldkopper, men ikke dannet nok antistof

mod skoldkopper, hvilket gør, at man kan risikere at få skoldkopper igen senere i livet (også som voksen).

Har du ikke haft skoldkopper eller antistof mod skoldkopper, bør du vaccineres inden opstart af biologisk behandling. Vaccinen (Varivax®) er med egenbetaling og fås via egen læge. Vaccinen er en levende, svækket vaccine og må ikke gives under biologisk behandling.

Helvedesild

Har du tidligere haft skoldkopper, er der risiko for udvikling af helvedesild. Du kan nedsætte risikoen for helvedesild med vaccine. Vaccinen er godkendt til personer over 50 år, som tidligere har haft skoldkopper. Den endelige beskyttelsesvarighed og behovet for gentagen vaccination er endnu ikke afklaret. Vaccinen (Shingrix®) er med egenbetaling og fås via egen læge. Vaccinen kan gives før og under biologisk behandling.

Gul feber-virus

Gul feber-virus giver gul feber-sygdom. Gul feber forekommer i store dele af Afrika og Sydamerika. I flere lande i det tropiske Afrika er der krav om, at rejsende til og fra landet er vaccineret mod gul feber. Gul feber-vaccine er en levende, svækket vaccine, og den må ikke gives under biologisk behandling. Det er derfor værd at overveje, om du – nu eller langt ud i fremtiden – har eller kunne have rejseplaner til Afrika og/eller Sydamerika. Hvis ja, anbefaler vi, at du får gul feber-vaccine inden opstart af biologisk behandling. Gul feber-vaccine giver livslang dækning og er med egenbetaling.

Hvis du skal ud at rejse

Du må gerne rejse til udlandet, når du er i behandling med et biologisk lægemiddel. I forbindelse med opstart af din behandling får du udleveret et patientkort og rejsedokumenter, som du skal medbringe på din rejse i tilfælde af, at du får brug for lægehjælp, men også hvis du skal ud at flyve, hvor medicinen skal med som håndbagage.

Som tidligere nævnt kan det være en god idé at have en forhåndsgodkendelse fra din rejseforsikring, da nogle rejseforsikringselskaber har restriktioner i

forhold til at forsikre patienter med kroniske sygdomme. Det gælder især, når sygdommen er ustabil eller medicinen ændres.

Hvis du bliver syg

Ved sværere infektioner bør du holde pause med behandlingen. Hvis du får feber eller andre tegn på infektion, fx hoste eller åndenød, skal du kontakte din egen læge eller Lægevagten, og oplyse at du er i immundæmpende behandling.

Ved forværring i din sygdom eller nytillkommet, udbredt hududslæt, skal du kontakte Hudafdelingen eller Lægevagten.

Hvis du skal opereres

Du bør informere den pågældende afdeling og læge om, at du er i behandling med immundæmpende behandling inden planlagt operation. Skal du igennem en større operation, vil man som udgangspunkt anbefale, at du holder pause med den immundæmpende behandling. Varigheden af behandlingspausen vurderes individuelt og afhænger af operationstype og lægemiddel.

Nationale screeningsprogrammer

Vi anbefaler, at alle følger Sundhedsstyrelsens screeningsprogrammer for livmoderhalskræft, brystkræft og tarmkræft. Det vil sige, at man får lavet celledæk, mammografi og får indsendt afføringsprøve, som den enkelte alt afhængig af alder og køn rutinemæssigt inviteres til.

Graviditet og amning

Kontakt os, hvis du ønsker at blive gravid. Under nogle behandlinger kan det være nødvendigt at holde pause med behandlingen under graviditet og amning. Som hovedregel bør kvinder i den fødedygtige alder bruge sikker prævention under behandlingen og fortsætte med det i en periode, efter behandlingen er stoppet eller pauseret.

Vi anbefaler altid, at du kontakter os, hvis du ønsker at blive gravid, da der er forskellige risici forbundet med de forskellige lægemidler.

Er du mand, og er du i biologisk behandling, er der ikke påvist negativ påvirkning af sædkvalitet eller

øget risiko for skadelige bivirkninger hos foster eller barn i de foreliggende studier. Der findes endnu ikke data for de øvrige biologiske behandlinger.

KONTAKT OG MERE VIDEN

Har du spørgsmål til behandlingen, er du velkommen til at kontakte os.

Kontakt

Afdeling for Hud- og Kønssygdomme

Tlf. 97 66 66 60

Vi træffes bedst:

Mandag – fredag 8.00 – 9.00